

переробної промисловості та використання черв'ячної біомаси в годівлі сільськогосподарських тварин і птиці та рибництві. Крім того, продукт життєдіяльності олігохет – біогумус – є високоефективним біологічно активним добривом, яке доцільно використовувати для підвищення родючості ґрунтів.

**УДК 639.31:612**

**ПРИСЯЖНИК Н.М.**, канд. вет. наук, доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет*

## **ВПЛИВ ОКРЕМИХ АБІОТИЧНИХ ФАКТОРІВ НА МОРФОМЕТРИЧНІ ПАРАМЕТРИ ОРГАНІВ КРОВОТВОРЕННЯ КОРОПІВ КОЇ (*CYPRINUS CARPIO*)**

Коропи кої або «парчеві карпи» з родини коропових є декоративним видом звичайного коропа, які були завезені приблизно 2500 років тому з Китаю. На сьогодні день, приблизна кількість різновидів коропів кої, досягає 80 порід, які поділяють на 14-16 груп. У природі парчеві коропи поширені в Сінгапурі, Китаї, Японії та Малайзії, де люди культивують розведення цих риб у ставку чи домашніх умовах. Останніми роками вони набули поширення і в Україні.

Метою нашої роботи було дослідження впливу окремих абіотичних факторів (тимчасової гіпоксії, короткочасової гіпотермії) на стан органів кровотворення коропів кої.

Згідно поставленої мети дослідження, було сформовано контрольну та дослідну групи коропів кої у кількості по 5 екземплярів. Коропи кої дослідної групи мали в середньому масу 91,53 г, при довжині тіла в середньому 18,02 см. Коропи контрольної групи були масою в середньому 101,45 г, при довжині тіла 20,1 см.

Риб контрольної групи утримували в акваріумі з температурою води 18 °С, а риб дослідної групи – при температурі 6 °С впродовж двох тижнів.

Через два тижні проводили клінічний огляд, зважування, виміри і патологоанатомічний розтин риб. При розтині визначали лінійні розміри, масу і об'єм нирок, селезінки і печінки, вираховували щільність та індекси органів.

За результатами досліджень було встановлено, що тимчасова гіпотермія викликала зміни у вторинних кровотворних органах. Так, якщо маса, об'єм та індекс селезінки та печінки у риб дослідної групи складали відповідно 0,18 г; 0,16 см<sup>3</sup>, 0,24 та 1,69 г; 1,65 см<sup>3</sup>, 2,25, то у риб контрольної групи ці показники відповідно дорівнювали 0,31 г; 0,30 см<sup>3</sup>, 0,28 та 2,73 г; 2,50 см<sup>3</sup>, 2,43. Під впливом гіпотермії відбувалося також деяке зменшення параметрів морфометрії нирок. Маса та об'єм нирок риб дослідної групи становили 0,58 г та 0,55 см<sup>3</sup>, тоді як у контролі ці показники були 0,83 г та 0,83 см<sup>3</sup>.

Аналіз рівня морфометричних показників вторинних кровотворних органів свідчить про тенденцію до зменшення лінійних і абсолютних вагових характеристик, що характеризуються показниками індексів органів.

Таким чином, нами встановлено що тимчасова гіпотермія протягом двох тижнів сприяла виникненню тенденції до зменшення основних показників органометрії вторинних кровотворних органів коропа кої.

Стійкість до гіпоксії визначається станом нейрогуморальної регуляції. Існує тісний взаємозв'язок між центрами дихання та серцево-судинною діяльністю. Але вивчення впливу кисневого режиму на стан кровотворних органів пойкилотермних тварин, що здійснюють функції газового обміну в організмі, приділяється недостатня увага. Тому, виходячи із вищевказаної проблематики, був досліджений вплив штучної гіпоксії впродовж тижня на стан показників морфометрії кровотворних органів коропа кої.

Оцінка впливу гіпоксії на лінійні розміри селезінки дала можливість встановити збільшення її ширини. Так, ширина селезінки у коропів кої дослідної групи становила 0,48 см, при рівні цього показника в контролі 0,38 см. Зниження рівня кисню у воді акваріума риб дослідної групи у порівнянні з контролем супроводжувався тенденцією до зменшення показників маси, об'єму та індекса селезінки коропа кої. Так, якщо маса, об'єм та індекс селезінки в риб дослідної групи склали 0,18 г; 0,18 см<sup>3</sup> та 0,17, то в риб контрольної групи ці показники становили відповідно 0,29 г; 0,34 см<sup>3</sup> та 0,33.

Вплив гіпоксії на лінійні розміри печінки проявлявся у збільшенні її довжини і ширини в риб дослідної групи у порівнянні з контролем. Так, якщо довжина і ширина печінки риб дослідної групи склали 4,66 см та 2,66 см, то в риб контрольної групи ці показники становили відповідно 3,62 см та 1,44 см. При оцінці параметрів печінки відмічені деякі тенденції до збільшення маси та об'єму і зменшення індексу цього органу у риб дослідної групи. Вони склали 3,05 г; 3,07 см<sup>3</sup> та 2,84. У риб контрольної групи ці параметри становили відповідно 2,76 г; 2,82 см<sup>3</sup> та 2,99. Нестача кисню впродовж досліду викликала достовірні зміни лінійних розмірів нирок та тенденцію до зменшення їх маси у риб дослідної групи. Так, якщо маса нирок у риб дослідної групи становила 0,41 г, то у контролі цей показник дорівнював 0,49 г. Ця тенденція до зменшення маси нирок підтверджувалася достовірним зменшення об'єму та індексу нирок риб у досліді. Якщо об'єм та індекс нирок у риб дослідної групи становили 0,41 см<sup>3</sup> та 0,38, то у контрольній групі риб ці показники дорівнювали 0,52 см<sup>3</sup> та 0,54. Таким чином, гіпоксія в організмі коропа кої протягом тижня викликає зменшення основних параметрів селезінки, печінки та нирок. Розглядаючи зміни параметрів кровотворних органів коропа кої у контексті їх функцій, слід вказати, що збільшення чи зменшення основних показників селезінки і нирок, індексу печінки можуть мати компенсаторний характер, враховуючи те, що в тканинах печінки і нирок депонується значна кількість клітин крові.

**УДК 6236.52/58:611.1**

**СОКОЛЬСЬКИЙ В.П.**, доцент, канд. вет., наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

## **МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ АРТЕРІАЛЬНОГО РУСЛА ТАЗОВИХ КІНЦІВОК У КУРЕЙ В УМОВАХ ГІПОКЕНЕЗІЇ.**

Рухлива активність – одна з загально-біологічних особливостей організму, яка відіграє важливу роль в його розвитку, життєдіяльності і, як наслідок, збільшує його робочі можливості та продуктивність.